

Matematika „A”
9. szakiskolai évfolyam

14. modul

GEOMETRIAI ALAPFOGALMAK

Készítette: Vidra Gábor

A modul célja	Tér- és síkgeometriai alapfogalmak felelevenítése, térszemlélet fejlesztése, térelemek megtapasztalása. Térfogat és a felszín ismételése. A tanulók képesek legyenek a testeket és építőelemeiket a térben látni, hálóiakat felismerni, és képet alkothassanak a térbeli formák sokszínűségéről.
Időkeret	3 óra
Ajánlott korosztály	Szakiskolák 9. évfolyama
Modulkapcsolódási pontok	<p>Tágabb környezetben: Képzőművészet, zene, építészet, informatika, kémia, természeti környezet, kertészet, szabás- varrás.</p> <p>Szűkebb környezetben: Síkidomok, térfogat és felszínszámítás, geometriai számítások.</p> <p>Ajánlott megelőző tevékenységek: Testek alapvető tulajdonságainak ismerete a gyakorlati életből kiindulva, általános iskolában szerzett alapismeretek a testekről.</p> <p>Ajánlott követő tevékenységek: Térfogat és felszínszámítás, geometriai számítások, tételek gyakorlati alkalmazásai a geometria köréből.</p>

A képességfejlesztés fókuszai	<p>Mennyiségi következtetés: A sík- és a téralakzatok építése, következtetések megfogalmazása mennyiségi jellemzőik között. A mennyiségek folytonossága, fogalmának továbbfejlesztése.</p> <p>Becslés, mérés: Testek adatainak mérése (testmagasság, szögek). Geometriai alakzatok mennyiségi jellemzői, csúcsok, élek, lapok száma, élváz hossza, mérőszámok összehasonlítása, rendezése, a számolási készség alkalmazása a valóság tárgyain, illetve azok geometriai modelljein. Valóságos tárgyak, modellek elkészítéséhez felhasználandó anyagok mennyiségének közelítő meghatározása, az ehhez szükséges képességek fejlesztése.</p> <p>Számolás: Alapvető számításos feladatok testek esetén, képletek ismerete.</p> <p>Szöveges feladatok, metakogníció: Kooperatív módszerek alkalmazása, feladatok megoldása. Szövegértelmezés továbbfejlesztése, a lényegkiemelő képesség fejlesztése. A valóság tárgyainak geometriai modellezéséhez szükséges képességek, a térlátás fejlesztése.</p> <p>Rendszerezés, kombinatív gondolkodás: Testhálók és testek összevetése, testek jellemzésére használt adatok megértése, testek csoportosítása. A valóság tárgyainak jellemzése a geometriai fogalmak segítségével, absztrakciós képesség fejlesztése.</p> <p>Induktív, deduktív következtetés: Konkrét esetből következtetés az általánosra. Absztrakciós képesség fejlődése. Összefüggések, képletek felfedezése gyakorlati tapasztalatból kiindulva, azok általánosítása és alkalmazása más esetekben.</p>
--------------------------------------	---

AJÁNLÁS

A modul a térszemlélet fejlesztését tűzi ki elsődleges célul, mert a szakiskolai tanulók tanulmányaik és későbbi munkavégzésük során gyakran találkoznak olyan mennyiségekkel és feladatokkal, amelyek a térlátáshoz kötődnek. Fontosnak tartjuk, hogy az eddigi gyakorlattal ellentétben a térszemlélet fejlesztése nagyobb arányban kerüljön a szakiskolai tanulók matematikai tanulmányai közé.

Napjainkban a geometria tanításának menete igazodik a gyermekek megismeréssel kapcsolatos sajátosságaihoz: a térbeli testekkel manipulálva ismerjük meg azok tulajdonságait, elemeit. Ezért a térgeometria modell megelőzi a síkgeometriát a tanmenetben. Fontos tudnunk, hogy általános iskolából a gyerekek nem hoznak annyira bőséges ismereteket, mint korábban (például a gömb térfogata nem kötelező tananyag), és amit hoznak, azt is át kell ismételni, rendszerezni, továbbfejleszteni (ezért kerültek a modulba nagy számban térszemléletet fejlesztő feladatok).

A megismerés folyamatát elősegíti olyan pattintós (például Polydron) vagy mágneses (például Geomag) építőkészlet, amelyből testeket tudunk építeni. Ajánljuk, hogy a diákok a tanár segítségével készítsék el a háttéranyagként rendelkezésre álló (Szalóki_eszközök tanári és diák változata) zsinóros és síkba összenyomható térgeometriai modelleket.

A modulban nem dolgozzuk fel a testek származtatását, azt a 10. évfolyam tananyaga tartalmazza.

A 3 órás keretet meghaladó feladatmennyiséget találunk a modulban, ezért az elősegíti a differenciált oktatást csakúgy, mint a témakör nem ki-dolgozott óráinak kitöltését térszemléletet fejlesztő feladatokkal.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Az elméletet és a mintapéldákat tartalmazó bemutatót használhatjuk a Tanulók könyve helyett. Szükségtelen, hogy a tanulók a füzetükbe leírják a bemutató anyagát.

Javasoljuk projektorral történő kivetítését, és frontális vagy csoportmunkában történő feldolgozását.

A TANANYAG JAVASOLT ÓRABEOSZTÁSA

1. óra: Testek ábrázolása, jellemzése

2–3. óra: Térszemléletet fejlesztő feladatok

MODULVÁZLAT

	Lépések, tevékenységek	Kiemelt készségek, képességek	Eszköz/ Feladat/ Gyűjtemény
I. Testek ábrázolása, jellemzése			
1.	A testek csoportosítása, ábrázolása, testháló, konvex testek, élváz (frontális, tanári magyarázat)	Figyelem, kombinatív gondolkodás, szövegértés	1. feladat: házi feladatnak javasolt
2.	Testek térfogata, felszíne (frontális ismétlés)		
3.	Csoportképzés (tetszőleges módszerrel), feladatok (kooperatív módszerekkel)	Kooperáció, kommunikáció, kombinatív gondolkodás, metakogníció, számolás	2–12. feladatokból válogatunk, Polydron geometriai készlet használata
II. Feladatok			
1.	Feladatok megoldása (lehetőleg kooperatív módszerekkel) 2 tanórában	Kooperáció, kommunikáció, kombinatív gondolkodás, metakogníció, számolás	13–26. feladatokból, igény szerint Saját készítésű modellek